

četrtek, 8. oktober 2020

P9_TA(2020)0255

Nasprotovanje izvedbenemu aktu: specifikacije za titanov dioksid (E 171)

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. oktobra 2020 o osnutku uredbe Komisije o spremembi Priloge k Uredbi (EU) št. 231/2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, glede specifikacij za titanov dioksid (E 171) (D066794/04 – 2020/2795(RPS))

(2021/C 395/03)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka uredbe Komisije o spremembi Priloge k Uredbi (EU) št. 231/2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, glede specifikacij za titanov dioksid (E 171) (D066794/04,
 - ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila ⁽¹⁾ in zlasti člena 14,
 - ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila ⁽²⁾ ter zlasti člena 7(5) Uredbe,
 - ob upoštevanju zbirnega poročila, ki ga je 13. maja 2019 izdal Stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo ⁽³⁾,
 - ob upoštevanju izjave, ki jo je Evropska agencija za varnost hrane (EFSA) sprejela 10. maja 2019 in je bila objavljena 12. junija 2019 ⁽⁴⁾,
 - ob upoštevanju člena 5a(3)(b) in 5a(5) Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil ⁽⁵⁾,
 - ob upoštevanju člena 122(2), (3) in (4)(c) Poslovnika,
 - ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,
- A. ker Uredba (ES) št. 1333/2008 določa pravila za aditive, ki se uporabljajo v živilih, njen namen pa je zagotoviti učinkovito delovanje notranjega trga in hkrati visoko raven varovanja zdravja ljudi in varstva potrošnikov, vključno z zaščito interesov potrošnikov in poštenim ravnanjem v trgovini z živilo, pri tem pa se po potrebi upošteva varstvo okolja;
- B. ker Uredba (ES) št. 1331/2008 določa skupni postopek za oceno in odobritev aditivov za živila, ki med drugim prispeva k prostemu pretoku živil v Uniji ter k visoki ravni varovanja zdravja ljudi in varstva potrošnikov, vključno z zaščito interesov potrošnikov;

⁽¹⁾ UL L 354, 31.12.2008, str. 16.

⁽²⁾ UL L 354, 31.12.2008, str. 1.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/reg-com_toxic_20190513_sum.pdf

⁽⁴⁾ Izjava agencije EFSA o pregledu tveganj pri izpostavljenosti titanovemu dioksidu kot aditivu za živila (E 171), ki ga je izvedla francoska agencija za hrano, okolje ter zdravje in varnost pri delu (ANSES), EFSA Journal 2019; 17(6):5714, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5714>.

⁽⁵⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

četrtek, 8. oktober 2020

Uporaba titanovega dioksida (E 171) v živilih

- C. ker je titanov dioksid (E 171) aditiv za živila, ki ga sestavljajo tudi nanodelci in ga večinoma najdemo v živilih, kot so slaščice, torte, posladki, sladoled, piškoti, čokoladne tablice, pekovski izdelki in pecivo; ker je njegova glavna funkcija, da izdelke obarva belo ali prispeva k njihovi motnosti;
- D. ker se titanov dioksid (E 171) uporablja predvsem v živilih, ki so zlasti priljubljena pri otrocih, kot so žvečilni gumiji, bonboni, čokolada in sladoled, kar vzbuja zaskrbljenost, da mu je morda ta ranljiva skupina prebivalstva precej izpostavljena;

Ocena varnostnega tveganja

- E. ker je v znanstvenem mnenju agencije EFSA z dne 28. junija 2016 ⁽⁶⁾ o titanovem dioksidu (E 171) že izpostavljeno, da je težko opraviti celovito oceno tveganja za ta aditiv, saj ni dovolj podatkov; ker so za negotovosti glede varnosti titanovega dioksida (E 171) deloma krivi proizvajalci, ki ne zagotovijo potrebnih podatkov za izvedbo ocene tveganja;
- F. ker je v številnih nedavno objavljenih znanstvenih člankih ⁽⁷⁾ izražen dvom v varnost titanovega dioksida (E 171) in so izpostavljena potencialna tveganja, povezana z njegovim zaužitjem;
- G. ker je francoska agencija za hrano, okolje ter zdravje in varnost pri delu (ANSES) v mnenju z dne 12. aprila 2019 ⁽⁸⁾ poleg drugih škodljivih učinkov titanovega dioksida (E 171) ugotovila, da ima ta aditiv tudi morebitne rakotvorne učinke, in sklenila, da glede njegove varnosti še vedno obstaja znanstvena negotovost in da so podatki o tem pomanjkljivi, kar pomeni, da ni mogoče ovreči pomislekov, da je titanov dioksid (E 171) lahko strupen za potrošnike; ker je tudi nizozemski urad za oceno tveganja in raziskave ⁽⁹⁾ opozoril na pomanjkljive podatke in negotovosti;
- H. ker se najnovejša izjava EFSA o titanovem dioksidu (E 171) v živilih ⁽¹⁰⁾ nanaša na mnenje francoske agencije in so v njej prav tako navedene številne negotovosti, kar zadeva njegovo varnost;
- I. ker se je februarja 2016 v mednarodni agenciji za raziskave raka (IARC) v Lyonu v Franciji sestalo 19 znanstvenikov iz osmih držav in ponovno ocenilo rakotvornost titanovega dioksida (E 171) ter sklenilo, da bi ga bilo treba razvrstiti v skupino snovi, ki so morda rakotvorne za človeka (tj. skupina 2B) ⁽¹¹⁾;
- J. ker je nacionalni inštitut ZDA za varnost in zdravje pri delu (NIOSH) ugotovil, da lahko izpostavljenost ultrafinim delcem titanovega dioksida (E 171) pri delu povzroči raka pri delavcih ⁽¹²⁾;

⁽⁶⁾ Re-evaluation of titanium dioxide (E 171) as a food additive, EFSA Journal 2016; 14(9):4545, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4545>.

⁽⁷⁾ Gl. seznam združenja Avicenn z najnovejšimi članki o škodljivih učinkih nanodelcev E 171 in/ali TiO₂ pri peroralni izpostavljenosti, <http://veillenanos.fr/wakka.php?wiki=RisQIngestionNpTiO2/download&file=20190911AvicennE171recentpublications.pdf>; Skocaj, M., Filipic, M., Petkovic, J., in Novak, S., „Titanium dioxide in our everyday life: is it safe?“, Radiology and Oncology, december 2011; 45(4): 227–247, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3423755/>; in Pinget, G. in drugi, „Impact of the Food Additive Titanium Dioxide (E171) on Gut Microbiota-Host Interaction“, Frontiers in Nutrition, 14. maj 2019, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnut.2019.00057/full>.

⁽⁸⁾ Mnenje francoske agencije za hrano, okolje ter zdravje in varnost pri delu (ANSES) o tveganjih pri zaužitju aditiva za živila E 171 je na voljo na naslednji povezavi: <https://www.anses.fr/en/system/files/ERCA2019SA0036EN.pdf>.

⁽⁹⁾ <https://www.nvwa.nl/documenten/consument/eten-drinken-roken/overige-voedselveiligheid/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-mogelijke-gezondheidseffecten-van-het-voedseladditief-titaniumdioxide-e171>

⁽¹⁰⁾ Izjava agencije EFSA o pregledu tveganj pri izpostavljenosti titanovemu dioksidu kot aditivu za živila (E 171), ki ga je izvedla francoska agencija za hrano, okolje ter zdravje in varnost pri delu (ANSES); EFSA Journal 2019; 17(6):5714, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2019.5714>.

⁽¹¹⁾ „Carbon Black, Titanium Dioxide, and Talc“, IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, Volume 93, <https://publications.iarc.fr/Book-And-Report-Series/Iarc-Monographs-On-The-Identification-Of-Carcinogenic-Hazards-To-Humans/Carbon-Black-Titanium-Dioxide-And-Talc-2010>.

⁽¹²⁾ „Occupational Exposure to Titanium Dioxide“, Current Intelligence Bulletin 63, <https://www.cdc.gov/niosh/docs/2011-160/pdfs/2011-160.pdf>.

četrtek, 8. oktober 2020

Odločitve v zvezi z obvladovanjem tveganja

- K. ker je francoska vlada na podlagi mnenja agencije ANSES in poznejše izjave agencije EFSA, ki pomislekov ni mogla ovreči, kot previdnostni ukrep za varovanje zdravja potrošnikov sprejela odlok, s katerim je s 1. januarjem 2020 prepovedala prodajo živil, ki vsebujejo titanov dioksid (E 171);
- L. ker Komisija kljub tem informacijam ni predlagala postopne odprave uporabe titanovega dioksida (E 171) v živilih, temveč je predložila osnutek uredbe, v katerem je spremenila opredelitev in specifikacije tega aditiva za živila ter na podlagi katerega bo še vedno dovoljeno zakonito dajati titanov dioksid (E 171) na trg in ga ohraniti na trgu;
- M. ker vsak sklep, s katerim se titanov dioksid (E 171) ne prepove na trgu, v slabši položaj postavlja podjetja, ki so se iz previdnosti odločila, da titanov dioksid (E 171) v svojih proizvodih nadomestijo ali ga iz njih odstranijo;

Previdnostno načelo in drugi dejavniki

- N. ker člen 191(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa previdnostno načelo kot eno temeljnih načel Unije;
- O. ker je v členu 168(1) PDEU navedeno, da se pri opredeljevanju in izvajanju vseh politik in dejavnosti Unije zagotavlja visoka raven varovanja zdravja ljudi;
- P. ker je več kot 85 000 državljanov po vsej Evropi že podpisalo peticijo⁽¹³⁾ v podporo francoski prepovedi titanovega dioksida (E 171) ter pozvalo k izvajanju previdnostnega načela, kadar obstajajo negotovosti v zvezi z aditivi za živila, ki nimajo prehranskega namena in so lahko nevarni za potrošnike;
- Q. ker se lahko pri odobritvi aditivov za živila upoštevajo tudi drugi dejavniki, ki se nanašajo na obravnavano zadevo, vključno z družbenimi, gospodarskimi, etičnimi, okoljskimi dejavniki in dejavniki, povezani s tradicijami, ter previdnostno načelo in izvedljivost nadzora, kot je navedeno v Uredbi (ES) št. 1331/2008;

Pogoji za odobritev in alternative

- R. ker se lahko aditiv v skladu s členom 6 Uredbe (ES) št. 1333/2008 odobri le, če je njegova uporaba varna, tehnološko upravičena in ne zavaja potrošnika, temveč je zanj pravzaprav ugodna;
- S. ker se titanov dioksid (E 171) uporablja le za estetske namene in nima hranilne vrednosti ter nima koristne tehnološke funkcije v živilu;
- T. ker ni prepričljive tehnološke potrebe za uporabo titanovega dioksida (E 171) in ker so številni proizvajalci in trgovci na drobno, ki so prisotni na francoskem trgu, uspešno odstranili titanov dioksid (E 171) iz svojih izdelkov, da so jih uskladili s francoskim odlokom o začasni prepovedi dajanja živil s tem aditivom na trg⁽¹⁴⁾; ker so se nekatere multinacionalke zavezale, da bodo titanov dioksid (E 171) odstranile iz živil v svoji ponudbi⁽¹⁵⁾;

⁽¹³⁾ <https://you.wemove.eu/campaigns/support-the-french-ban-on-potentially-harmful-food-additive-e171>

⁽¹⁴⁾ V zelo kratkem času je bilo najmanj 340 živil, ki so vsebovala titanov dioksid (E 171), spremenjenih tako, da tega aditiva ne vsebujejo več, gl. (nepopolni) spletni seznam zveze Agir pour l'Environnement <https://infonyano.agirpourenvironnement.org/liste-verte/> Manjši proizvajalci, ki se seveda utegnejo soočiti z večjimi tehnološkimi ovirami kot večji subjekti, so od svojih poklicnih organizacij prejeli podporo za odstranitev titanovega dioksida (E 171) iz svojih proizvodov, gl. sporočilo za javnost francoskega ministrstva za gospodarstvo in finance https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgcrf/presse/communiqu%C3%A9%2018/CP_Nanoparticules201804.pdf.

⁽¹⁵⁾ <https://www.centerforfoodsafety.org/press-releases/4550/top-candy-company-mars-commits-to-phasing-out-harmful-nanoparticles-from-food-products>

četrtek, 8. oktober 2020

U. ker ima večina držav članic težave pri uveljavljanju zahteve o označevanju nanodelcev v živilih; ker so pri testiranjih, ki so jih izvedle potrošniške organizacije v Španiji, Belgiji, Italiji in Nemčiji, ugotovili veliko večji delež nanodelcev titanovega dioksida (E 171) kot 50 %, pri čemer aditiv ni bil označen kot „nano“ ⁽¹⁶⁾, in sicer tudi v živilih, kot so žvečilni gumiji in peciva, ki jih pogosto uživajo otroci in druge ranljive skupine prebivalstva;

1. nasprotuje sprejetju osnutka uredbe Komisije;
2. meni, da osnutek uredbe Komisije ni v skladu s ciljem in vsebino uredb (ES) št. 1333/2008 in (ES) št. 1331/2008;
3. meni, da je nadaljnje dovoljevanje dajanja titanovega dioksida (E 171) kot aditiva za živila na trg in njegove prodaje na trgu v nasprotju z določbami člena 6 Uredbe (ES) št. 1333/2008 in lahko škoduje zdravju evropskih potrošnikov;
4. poziva Komisijo, naj umakne osnutek uredbe;
5. poziva Komisijo, naj uporabi previdnostno načelo in titanov dioksid (E 171) umakne s seznama dovoljenih aditivov za živila v Uniji;
6. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

⁽¹⁶⁾ Vključno z italijansko organizacijo Altroconsumo, špansko organizacijo OCU, belgijsko organizacijo Test-Achats in francosko organizacijo UFC – Que Choisir.